

Grup: En az iki kişiden oluşan, toplum içinde ortak hedef ve değerleri olan insan topluluğuna **grup** denir.

➤ **Aile, akrabalar, arkadaş, okul, toplumsal gruplar, ve mesleki gruplar** toplumdaki gruplara birer örnektir.

➤

❖ Dâhil olduğumuz gruplarda birtakım rollere sahip oluruz.

Rol: Grup ya da kurumlarda üzerimize düşen görevlere **rol** denir

❖ Hayatımız boyunca farklı gruplara dâhil olur, bu gruplarda çeşitli roller üstleniriz.

❖ Üstlendiğimiz roller; kişisel gelişimimizi, sosyal becerilerimizi ve topluma uyumumuzu etkiler.

❖ Birden çok grupta yer aldığımız için aynı anda birden fazla role de sahip oluruz.

❖ Rollerimiz zaman içinde değişebilir.

Örneğin; öğrenciyken daha sonra öğretmen veya baba olmamız rollerin değiştiğini gösterir.

❖ Rollerimiz içinde bulunduğumuz grup ve kurumlara göre değişiklik gösterebilir.

Örneğin; Aile içinde çocuk, okulda öğrenci rolünde olabilirsiniz.

Aile ve Akraba Grubu

➤ İlk grubumuz **ailemizdir**.

➤ Ailede **çocuk, kardeş** gibi rollerimiz vardır.

➤ Aile bize **saygı, dürüstlük, sorumluluk** gibi değerleri öğretir.

➤ **Akraba grubunda büyüklere saygı, paylaşma, dayanışma ve aidiyet duygusu gelişir.**

Arkadaş Grubu

➤ Çocukluktan itibaren **arkadaş gruplarına** katılırız.

➤ **Paylaşmayı, empati kurmayı, birlikte hareket etmeyi** öğreniriz.

➤ **Sosyalleşme ve iletişim** becerilerimiz gelişir.

Okul Grubu

➤ Eğitim hayatımızda **sınıf ve okul** gibi gruplara dâhil oluruz.

➤ **Öğrenci, nöbetçi, sınıf başkanı** gibi roller üstleniriz.

➤ Bilgi edinir, sorumluluk alır, akademik ve sosyal gelişim sağlarız.

➤ Spor ve müzik gibi etkinliklerde farklı roller kazanırız.

Toplumsal Gruplar

➤ **Dernek, kulüp, yardım kuruluşu** gibi gruplara katılırız.

➤ Toplum için sorumluluk alma, karar verme ve dayanışma becerilerimiz artar.

➤ Aidiyet duygumuz güçlenir.

Meslek Grupları

➤ Yetişkinlikte **meslek gruplarına** dâhil oluruz.

➤ **Doktor, öğretmen, mühendis** gibi roller üstleniriz.

➤ **İş birliği, iletişim, liderlik** gibi beceriler kazanırız.

➤ Zamanla **idareci** veya **yönetici** roller üstlenebiliriz.

Kültürel Bağlarımız ve Millî Değerlerimizin Toplumsal Birlikteliğe Etkisi

Millî kültür; bir millete kimlik kazandıran, tarih boyunca meydana getirilmiş olan, o millete ait maddi ve manevi değerlerin bütünüdür.

- **Dil, din, tarih, sanat** ve **gelenek-görenek** gibi unsurlardan oluşur.
- Bir topluma kimlik kazandırır, onu diğer milletlerden ayırır.
- Toplumsal dayanışmayı ve birlik duygusunu güçlendirir.
- Bu nedenle millî kültürümüzün **dil, din, tarih, sanat, gelenek-görenek** gibi öğeleri, kültürel bağlarımızı oluşturur.
- Kültürel bağlar, ait oldukları toplumda belirli değerler meydana getirir ve bu değerler "**millî değer**" hâline gelir.

Dil

- Dil, duyguları, düşünceleri ve tarihsel birikimi kuşaktan kuşağa aktarır.
- Türk dili, millî birlik ve beraberliğin oluşmasında temel unsurlardandır.
- Tarih boyunca Türkler birçok edebî, siyasi ve bilimsel eser üretmiş; dil sayesinde bu eserler topluma kazandırılmıştır.

Din

- Din, insanların yaşam biçimini şekillendirir, barış ve kardeşliği teşvik eder.
- İslamiyet'in kabulü ile birlikte Türk toplumu, İslamî değerlerle millî değerlerini harmanlamıştır.
- **Milletimiz, toplumsal dayanışmayı kurumsallaştıran vakıflar aracılığıyla aşevleri, imarethaneler, kervansaraylar ve misafirhaneler inşa etmiştir.**
- Bu yapılar yalnızca ihtiyaç sahip lerine yardım etmekle kalmamış, aynı zamanda toplumda **birlik ve beraberlik duygusunu** pekiştirerek toplumun huzur içinde yaşamasına da katkıda bulunmuştur.
- Sözleri, şiirleri ve örnek hayatları ile İslami değerleri yansıtan sevgi ve hoşgörü kahramanları yetişmiştir.
- **Yunus Emre, Mevlana ve Hacı Bektaş Veli** gibi şahsiyetler sevgi, hoşgörü ve insanlık değerlerini temsil etmiştir.

Tarih

- Milletler için tarih, bireyler için hafıza gibidir.
- Türkler, tarih boyunca pek çok devlet kurmuş, medeniyetler geliştirmiştir.
- Tarih bilinci; millî değerlerin korunmasına ve geleceğe aktarılmasına katkı sağlar.

Sanat

- Sanat eserleri bir milletin kimliğini, inançlarını ve estetik anlayışını yansıtır.
- **Edebiyat, şiir, mimari, müzik, resim** ve **tiyatro** gibi sanat dalları Türk kültürünün önemli parçalarıdır.
- **Hat, tezhip, çini, ebru, halı-kilim dokumacılığı** gibi geleneksel sanatlar kültürümüzün zenginliğini günümüze taşır.
- Bu eserlerde kullanılan motifler ve renkler, kültürel mesajlar içerir.
- Bu sanatlar, geçmişten geleceğe uzanan birer kültür köprüsüdür.
- Geleneksel Türk sanatlarında kullanılan her renk ve motifin kendine özgü bir dili, bir anlamı vardır.
- Bu renk ve motifler, süsleme işlevlerinin yanı sıra sözsüz bir iletişim aracı olarak çeşitli mesajlar iletir.

Gelenek ve Görenekler

- Türk Dil Kurumu'na göre gelenek: kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel değerler; görenek: belirli alışkanlık ve adetlerdir.
- **Düğünler, asker uğurlamaları, ramazan iftarları** gibi gelenekler toplumsal birliği pekiştirir.
- Osmanlı'daki "**zimem defteri**" geleneği gibi yardımlaşma kültürümüzün temel parçalarındandır.
- **Nevruz**, birlik ve beraberliğin simgesi olarak kutlanır.

Millî ve Dinî Bayramlar

- **23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Ata türk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ve 30 Ağustos Zafer Bayramı** gibi **millî bayramlar** coşkuyla kutlanır; toplumsal dayanışmayı artırır.
- **Ramazan ve Kurban Bayramları**, yardımlaşma, büyükleri ziyaret ve dargınları barıştırma gibi geleneklerle toplumsal barışa katkı sağlar.

Dayanışma Örnekleri: 15 Temmuz ve 6 Şubat Depremleri

- 15 Temmuz 2016 darbe girişiminde halk, millî birlik ruhuyla demokrasiye sahip çıkmıştır.
- 6 Şubat 2023 depremleri sonrası devlet ve millet el ele vererek büyük bir dayanışma örneği sergilemiştir.

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER 1. ÖĞRENME ALANI-BİRLİKTE YAŞAMAK

- AFAD, gönüllüler ve çeşitli kurumlar afet bölgelerine yardım ulaştırmış, “Evim Yuvan Olsun” kampanyası ile binlerce aileye yuva sağlanmıştır.

Ecdadımız, kendi kişisel imkânlarıyla ve hiçbir menfaat beklemeden büyük küçük binlerce vakıf kurmuştur.

- Bu vakıfları kurmakla kalmayıp onların varlığını ve sürekliliğini sağlamak için de elinden geleni yapmıştır.
- Her türlü övgüyü hak eden bu vakıflar aracılığıyla toplumsal sorunları çözmeye, ihtiyacı olan insanlara ve canlılara yardım etmeye koşmuştur.
- "**Vakıf Medeniyeti**" olarak da bilinen Osmanlı Devleti'ne ait aşağıda bazı vakıflar.

VAKIF	KURULDUĞU YER TARİH	KURULUŞ AMACI
Bulaşıcı Hastalıkları Tedavi Vakfı	Sivas / 1321	✓ Cüzzam gibi bulaşıcı bir hastalığa yakalanıp evlerine mahkûm olanların tedavi edilmesi. ✓ Fakir ve miskinlerin cenaze ve defin masraflarının karşılanması.
İsrafi Önleyen Vakıf	İstanbul / 1613	✓ Sofralardan artan yemeklerin çöpe atılmadan toplanıp yabani hayvanlara ve kuşlara verilmesi. ✓ Bu iş için insanlar görevlendirilmesi.
Afet Sonrası Bakım ve Onarım Yapan Vakıf	İstanbul / 1549	✓ Herhangi bir deprem ve yangın durumunda vakfiyede kayıtlı mescidin, mektebin ve diğer mekânların tamirinin özenle yapılması.

- İnsanlığın veya bir toplumun huzurunu, sağlığını veya bütünlüğünü tehdit eden, bireylerin yaşam kalitesini düşüren ve sosyal adaleti zedeleyen problemler **toplumsal sorun** olarak adlandırılır.
- Toplumsal sorunlar, tarih boyunca insanlığın karşı laştığı en büyük zorluklar olmuştur.
- Günümüzde hızlı nüfus artışı ve kentleşme, teknolojik gelişmeler, savaşlar gibi birçok etken toplumsal sorunların çeşitlenmesine neden olmuştur.

Toplumsal Sorunlar ve Çözüm Önerileri

BAŞLICA TOPLUMSAL SORUNLAR

Toplumsal Sorun	Özellikleri	Nedenleri	Sonuçları	Çözüm / Öneriler
Afetler (Deprem, sel, yangın vb.)	Doğal ya da insan kaynaklı olaylardır. Can ve mal kaybına yol açar.	Fay hatları, iklim değişikliği, dikkatsizlik, yanlış yapılaşma	İnsanların ölmesi, evlerin ve şehirlerin yıkılması, göçlerin artması	Depreme dayanıklı binalar, afet eğitimi, kurtarma ekipleri, yardım kampanyaları
Çevre Kirliliği	Hava, su ve toprağın kirlenmesidir.	Sanayi atıkları, plastik çöpler, aşırı tüketim, fosil yakıt kullanımı	İnsan sağlığını tehdit eder, hayvanların yok olmasına sebep olur, iklim değişikliğini artırır	Geri dönüşüm, çevre dostu enerji, bireysel duyarlılık, yasal denetimler
Göç	İnsanların ekonomik, sosyal veya güvenlik nedenleriyle başka yerlere taşınması.	İşsizlik, savaş, eğitim ve sağlık ihtiyacı, doğal afetler	Kentlerde nüfus artışı, gecekondular, sorunlu, kültürel uyumsuzluk	Devletin iş ve eğitim imkânı sunması, göçmenlere uyum programları, planlı şehirleşme
Salgın Hastalıklar	Çok hızlı yayılan ve geniş kitleleri etkileyen hastalıklar.	Virüs ve bakteriler, yetersiz sağlık önlemleri, küresel etkileşim	Can kayıpları, ekonomik durgunluk, eğitimin aksaması	Aşı ve ilaç geliştirme, hijyen kurallarına uyma, sağlık hizmetlerini güçlendirme
İsraf (Gıda İsrafi)	Kullanılabilir ürünlerin gereksiz yere harcanması veya çöpe atılması.	Tüketim alışkanlıkları, bilinçsizlik, yanlış planlama	Açlık, kaynakların boşa harcanması, ekonomik kayıp	İhtiyaç kadar tüketmek, artan yiyecekleri değerlendirmek, toplumsal bilinçlendirme